

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
13.1.2026

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS VUODELTA 2026 MAKSETTAVISTA MAATALOUDEN TUOTANNOSTA IRROTETUISTA SUORISTA TUISTA

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin kokonaan rahoittamista suorista tuista säädetään jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Suorien tukien järjestelmät jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Suorat tuet ovat osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Euroopan unionin kokonaan rahoittamiin tuotannosta irrotettuihin suoriin tukiin kuuluvat suunnitelma-asetuksen 16 artiklan mukaan perustulotuki, uudelleenjakotulotuki, nuorten viljelijöiden tulotuki sekä ilmasto- ja ympäristö- ja eläinten hyvinvointia koskevat järjestelmät (ekojärjestelmätuki). Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022). Suomi on esittänyt muutoksia CAP-suunnitelmaan vuodelle 2026. Muutosesitys toimitettiin Euroopan komissiolle 4.7.2025, joka hyväksyi muutosesityksen 2.10.2025 (komission täytäntöönpanopäätös C(2025)6615).

Kansallisesti suorista tuista säädetään Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetussa laissa (1332/2022). Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin perustulotuesta lain 10 §:n 2 momentin perusteella, uudelleenjakotulotuesta 11 §:n 2 momentin perusteella, nuorten viljelijöiden tulotuesta 12 §:n 6 momentin perusteella ja ekoympäristö- ja eläinten hyvinvointituesta 13 §:n 4 momentin perusteella.

Suorien tukien enimmäismääriä ja tukien yksikkökohtaisia määriä voidaan muuttaa vielä myöhemmin tukien maksamisen yhteydessä, jos se on tarpeen EU-määrärahojen tarkemman ja tarkoituksenmukaisen kohdentamisen takia.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, Luonnonvarakeskukselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska

lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitolta, WWF Suomelta, Natur och Miljö rf:ltä.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 3 §:n 2 momentin, 10 §:n 2 momentin, 11 §:n 2 momentin, 12 §:n 6 momentin ja 13 §:n 4 momentin nojalla ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetus vuodelta 2026 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista. Asetusehdotus sisältäisi tarkemmat säännökset perustulotuen, uudelleenjakotulotuen, nuorten viljelijöiden tulotuen ja ekojärjestelmätuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä, aktiiviviljelijästä, perustulotuen tukialueista ja perustulotuen enimmäismäärän jakamisesta tukialueille sekä perustulotuen hehtaarikohtaisesta määrästä. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin uudelleenjakotulotuen ja nuorten viljelijöiden tulotuen tarkemmista ehdoista sekä tuen määrästä. Asetuksella säädettäisiin myös ekojärjestelmätuen eri ekojärjestelmien tarkemmista ehdoista, sitoumuskausista ja tuen määrästä. Valtioneuvoston asetus olisi tarkoitus antaa vuosittain.

4. Pykäläkohtaiset perustelut

- 1 § Asetusehdotuksen 1 §:ssä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Asetusta sovellettaisiin suunnitelma-asetuksen 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun perustulotukeen, uudelleenjakotulotukeen, nuorten viljelijöiden tulotukeen ja ekojärjestelmätukeen.
- 2 § Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin määritelmistä. Määritelmät vastaisivat nykyisin voimassa olevan asetuksen (Valtioneuvoston asetus vuodelta 2025 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista (28/2025)) mukaisia määritelmiä.
- 3 § Asetuksen 3 §:ssä säädettäisiin aktiiviviljelijään liittyvistä tiedoista. Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin täsmennys maataloustoiminnan harjoittamisen todistamisesta. Asiakirjat tulisi voida liittää yksinomaan vähimmäistason maataloustoiminnan harjoittamiseen pois lukien kotitarveviljely. Asiakirjojen olisi osoitettava, että tuenhakijan tarkoituksena on tuottaa tai hän on tuottanut maataloustuotteita, tai maataloustoimintaa on harjoitettu suunnitelma-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla maatalousmaan säilyttämisellä. Jos kyse on eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen (77/2023) 7 §:n mukaisesta maatalousmaan avoimena säilyttämisestä, maataloustoiminnan vähimmäistasona riittää selvitys, miten ala säilytetään avoimena. Pykälä vastaisi muuten sisällöltään nykyisin voimassa olevaa asetusta.
- 4 § Asetuksen 4 §:ssä säädettäisiin perustulotuen tukialueista. Tukialueina käytettäisiin tukialueita AB ja C, joiden aluejako määritellään tarkemmin eräiden maaseudun kehittämisen korvauksien, suorien viljelijätukien ja maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien korvaus- ja tukialueista ja niiden saaristoksi luettavista osa-alueista annetun valtioneuvoston asetuksen (1379/2022) liitteessä 1. Pykälä vastaisi sisällöltään nykyisin voimassa olevaa asetusta.

- 5 § Asetuksen 5 §:ssä säädettäisiin perustulotuen vuosittaisesta enimmäismäärästä ja alueellisista enimmäismääristä. Pykälän 1 momentin mukaan suorien tukien vuosittaisesta enimmäismäärästä voitaisiin käyttää perustulotukeen enintään 297,70 miljoonaa euroa. Tämä enimmäismäärä jaettaisiin suunnitelma-asetuksen 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla alueellisesti tukialueille AB ja C. Enimmäismäärä vastaa CAP-suunnitelman mukaista perustulotuen enimmäismäärää tukivuonna 2026. Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin alueelliset enimmäismäärät tukialueittain. Alueellisten enimmäismäärien tukialueittaiset prosenttiosuudet on määritelty CAP-suunnitelmassa, ja ne pysyvät samoina koko rahoituskauden ajan.
- 6 § Asetuksen 6 §:ssä säädettäisiin perustulotuen määrästä. Tuki myönnettäisiin tukialueen ja hehtaarien perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan perustulotukea voitaisiin vuonna 2026 myöntää enintään 141 euroa hehtaarilta tukialueella AB ja 120,88 euroa hehtaarilta tukialueella C. Jäsenvaltion on ilmoitettava suunnitelma-asetuksen 102 artiklan 2 kohdan perusteella CAP-suunnitelmassa suunnitellut enimmäis- ja vähimmäisyksikkömäärät kullekin suoralle tuelle. Vuonna 2026 tukialueella AB perustulotuen suunniteltu vähimmäismäärä on 117 euroa hehtaarilta ja suunniteltu enimmäismäärä 165 euroa hehtaarilta. Vuonna 2026 tukialueella C perustulotuen suunniteltu vähimmäismäärä on 100,30 euroa hehtaarilta ja suunniteltu enimmäismäärä 141,40 euroa hehtaarilta. Pykälässä säädettävää hehtaarikohtaista tuen määrää tarkistetaan tarvittaessa myöhemmin, kun tukea hakeneiden tilojen ja pinta-alojen määrä sekä mahdollisesti tarvittavien tukijärjestelmien välisten rahansiirtojen tarve vuonna 2026 on selvillä.
- 7 § Asetuksen 7 §:ssä säädettäisiin tarkemmin uudelleenjakotulotuen enimmäismäärästä ja yksikkökohtaisesta tuen määrästä. Pykälän 1 momentin mukaan suorien tukien vuosittaisesta enimmäismäärästä voitaisiin käyttää uudelleenjakotulotukeen enintään 26,30 miljoonaa euroa. Pykälän 2 momentin mukaan uudelleenjakotulotukea voitaisiin vuonna 2026 myöntää enintään 21,50 euroa hehtaarilta. Jäsenvaltion on ilmoitettava suunnitelma-asetuksen 102 artiklan 2 kohdan perusteella CAP-suunnitelmassa suunnitellut enimmäis- ja vähimmäisyksikkömäärät kullekin suoralle tuelle. Vuonna 2026 uudelleenjakotulotuen suunniteltu vähimmäismäärä on 17,50 euroa hehtaarilta ja suunniteltu enimmäismäärä 26,00 euroa hehtaarilta. Pykälässä säädettävää hehtaarikohtaista tuen määrää tarkistetaan tarvittaessa myöhemmin, kun tukea hakeneiden tilojen ja pinta-alojen määrä sekä mahdollisesti tarvittavien tukijärjestelmien välisten rahansiirtojen tarve vuonna 2026 on selvillä.
- 8 § Asetuksen 8 §:ssä säädettäisiin nuoren viljelijän ikävaatimuksesta. Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 12 §:ssä 1 momentin 1 kohdan mukaan nuorella viljelijällä tarkoitetaan viljelijää, joka on enintään 40-vuotias. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tarkemmin ikävaatimuksen täyttämisestä. Ikävaatimuksen olisi täyttyvä sen kalenterivuoden loppuun mennessä, jolloin tuen hakija jättää ensimmäisen perustulotukea koskevan hakemuksen. Pykälä vastaisi sisällöltään nykyisin voimassa olevaa asetusta.
- 9 § Asetuksen 9 §:ssä säädettäisiin nuorten viljelijöiden tulotukeen liittyvästä määräysvallasta. Pykälässä määriteltäisiin määräysvallan määräytyminen osakeyhtiössä, avoimessa yhtiössä, kommandiittiyhtiössä ja osuuskunnassa. Jos kyseessä olisi luonnollisten henkilöiden ryhmä, määräysvallan katsotaan olevan nuorella viljelijällä, jos kaikki viljelijät täyttävät nuoren viljelijän tuen saajalle asetetut

ehdot. Luonnollisten henkilöiden ryhmällä tarkoitettaisiin muun muassa maatalousyhtymiä ja aviopuolisoita. Pykälä vastaisi sisällöltään nykyisin voimassa olevaa asetusta.

- 10 § Asetuksen 10 §:ssä säädettäisiin tarkemmin nuorelta viljelijältä vaadittavasta ammattitaidosta. Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 12 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan nuorella viljelijällä tarkoitetaan viljelijää, jolla on viljelijälle riittävä ammattitaito. Pykälä vastaisi sisällöltään nykyisin voimassa olevaa asetusta.
- 11 § Asetuksen 11 §:ssä säädettäisiin nuorten viljelijöiden tulotuen määrästä. Pykälän 1 momentin mukaan nuorten viljelijöiden tulotukeen voitaisiin käyttää enintään 13,1 miljoonaa euroa suunnitelma-asetuksen liitteessä V tarkoitettuina suorien tukien vuosittaisesta enimmäismäärästä. Pykälän 2 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää tuen hakijalle enintään 150 hehtaarilta. Pykälän 3 momentin mukaan nuorten viljelijöiden tulotukea voitaisiin vuonna 2026 myöntää enintään 100 euroa hehtaarilta. Jäsenvaltion on ilmoitettava suunnitelma-asetuksen 102 artiklan 2 kohdan perusteella CAP-suunnitelmassa suunnitellut enimmäis- ja vähimmäisyksikkömäärät kullekin suoralle tuelle. Vuonna 2026 nuorten viljelijöiden tulotuen suunniteltu vähimmäismäärä on 95 euroa hehtaarilta ja suunniteltu enimmäismäärä 130 euroa hehtaarilta. Pykälässä säädettävää hehtaariohtaista tuen määrää tarkistetaan tarvittaessa myöhemmin, kun tukea hakeneiden tilojen ja pinta-alojen määrä sekä mahdollisesti tarvittavien tukijärjestelmien välisten rahansiirtojen tarve vuonna 2026 on selvillä.
- 12 § Asetuksen 12 §:ssä säädettäisiin talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän tarkemmista ehdoista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tarkemmin aloista, joista voidaan myöntää talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän tukea. Alat olisi säilytettävä muokkaamattomina ja kasvipeitteisinä 31 päivästä lokakuuta 2026 seuraavan kevään kylvö- tai istutustöihin asti mutta kuitenkin vähintään 31 päivään maaliskuuta. Päivämäärää aikaistettaisiin nykyisestä (15.4.). Suomen maantieteellinen pituus vaikuttaa siihen, että peltotöiden aloitusajankohta keväällä vaihtelee paljon maan eri osissa. On tarkoituksenmukaista varmistaa, että kevättyöt voidaan tehdä olosuhteiden niin salliessa kuitenkin niin, että maaperän suojeleminen herkkänä ajanjaksona toteutuu. Tavoitteena on myös mahdollisuuksien mukaan erilaisten viljelyyn liittyvien päivämäärien yhdenmukaistaminen. Esimerkiksi lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen pellolle on eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) mukaan sallittua maaliskuun lopun jälkeen. Ekojärjestelmän talviaikainen kasvipeite on tärkeä toimenpide maaperän suojelemiseksi, ja keväällä liian pitkälle kestävä kasvipeitteisyysvaatimus voi olla este toimenpiteeseen osallistumiselle. Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettuja aloja ei saisi kyntää eikä muutoin muokata, ja alalla oleva sänki- tai kasvipeite olisi säilytettävä. Pysyvän nurmen ala, josta haetaan talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän tukea, olisi säilytettävä kyntämättä 31 päivään maaliskuuta. Yksinkertaistamisen vuoksi päivämäärää aikaistettaisiin kuten 1 momentissa. Pykälän 3 momentin mukaan talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän tukea ei myönnettäisi kasvustosta, joka tuhotaan kemiallisesti tiettyä poikkeusta lukuun ottamatta. Pykälän 4 momentin mukaan tuenhakijan olisi ilmoitettava Ruokaviraston määräämällä tavalla alat, jotka hän säilyttää sänki- tai kasvipeitteisenä 1 momentissa tarkoitettua ajan. Pykälän 5

momentissa säädettäisiin kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän vähimmäistasosta eli kansallisella lainsäädännöllä asetetuista vähimmäisvaatimuksista, jota ekojärjestelmän valinnee on noudatettava, jotta tuki voitaisiin maksaa. Pykälän 6 momentissa säädettäisiin aloista, joista talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän tukea ei maksettaisi. Lukuun ottamatta 1 ja 2 momentteihin ehdotettuja muutoksia pykälä vastaisi sisällöltään nykyisin voimassa olevaa asetusta.

13 § Asetuksen 13 §:ssä säädettäisiin luonnonhoitonurmia koskevan ekojärjestelmän tarkemmista ehdoista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin luonnonhoitonurmiksi hyväksyttävistä kasvustoista. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin luonnonhoitonurmien hoidosta. Tuenhakija voisi osoittaa paikkatiedon sisältävällä valokuvalla niittäneensä alan. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin luonnonhoitonurmien lannoittamisesta ja kasvinsuojeluaineiden käyttämisestä. Luonnonhoitonurmia ei saisi lannoittaa koko kalenterivuonna. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi CAP-suunnitelman muutoksen mukaisesti siten, että kasvinsuojeluaineita ei saisi käyttää koko kalenterivuoden aikana lukuun ottamatta kasvuston päättämistä ja torjunta-aineiden käyttöä vaikeissa rikkakasvitilanteissa pesäketorjuntana tehtävänä ruiskutuksena. Momentissa määriteltäisiin tarkemmin, mitä vaikealla rikkakasvitilanteella tarkoitetaan. Pesäketorjuntaa voitaisiin käyttää muun muassa viherpantaheinän ja rikkakananhirsin torjunnassa. Pesäketorjunnan salliminen vaikeissa rikkakasvitilanteissa mahdollistaa välittömän puuttumisen ongelmaan, joka levitessään aiheuttaa huomattavasti suurempaa kasvinsuojeluaineiden käyttöä myöhempinä vuosina. Lisäksi toisesta luonnonhoitonurmivuodesta alkaen syyskylvöisten kasvien kylvö ja kylvöön liittyvä lannoittaminen ja kasvinsuojeluaineiden käyttö olisi sallittua 15 päivästä heinäkuuta. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin luonnonhoitonurmia koskevan ekojärjestelmän vähimmäistasosta eli kansallisella lainsäädännöllä asetetuista vähimmäisvaatimuksista, jota ekojärjestelmän valinnee on noudatettava, jotta tuki voitaisiin maksaa. Pykälän 5 momentissa säädettäisiin aloista, joista luonnonhoitonurmia koskevan ekojärjestelmän tukea ei maksettaisi. Pykälän sisältö vastaisi nykyisin voimassa olevaa asetusta 2 ja 3 momentteihin ehdotettuja muutoksia lukuun ottamatta.

14 § Asetuksen 14 §:ssä säädettäisiin viherlannoitusurmia koskevan ekojärjestelmän tarkemmista ehdoista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin viherlannoitusurmiksi hyväksyttävistä kasvustoista. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin viherlannoitusurmien hoidosta. Tuenhakija voisi osoittaa paikkatiedon sisältävällä valokuvalla niittäneensä alan. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin viherlannoitusurmien lannoittamisesta ja kasvinsuojeluaineiden käyttämisestä. Viherlannoitusurmia ei saisi lannoittaa koko kalenterivuonna. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi CAP-suunnitelman muutoksen mukaisesti siten, että kasvinsuojeluaineita ei saisi käyttää koko kalenterivuoden aikana lukuun ottamatta kasvuston päättämistä ja torjunta-aineiden käyttöä vaikeissa rikkakasvitilanteissa pesäketorjuntana tehtävänä ruiskutuksena. Muutos vastaisi 13 §:n 3 momenttiin ehdotettua muutosta. Lisäksi viherlannoitusurmien päättämisaikaa aikaistettaisiin kahdella viikolla silloin, kun toisen ja kolmannen vuoden viherlannoitusnurmen jälkeen kylvetään syyskylvöisiä kasveja. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin viherlannoitusurmia koskevan ekojärjestelmän vähimmäistasosta eli kansallisella lainsäädännöllä asetetuista vähimmäisvaatimuksista, jota ekojärjestelmän valinnee on noudatettava, jotta tuki voitaisiin maksaa. Pykälän 5 momentin mukaan samalle alalle

voitaisiin myöntää viherlannoitusnurmia koskevan ekojärjestelmän tuki enintään kolmena vuonna peräkkäin. Pykälän 6 momentissa säädettäisiin aloista, joista viherlannoitusnurmia koskevan ekojärjestelmän tukea ei maksettaisi. Pykälän sisältö vastaisi nykyisin voimassa olevaa asetusta 2 ja 3 momentteihin ehdotettuja muutoksia lukuun ottamatta.

- 15 § Asetuksen 15 §:ssä säädettäisiin monimuotoisuuskasveja koskevan ekojärjestelmän tarkemmista ehdoista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kasviryhmistä, joita monimuotoisuuskasveja koskevassa ekojärjestelmässä olisi valittava kasvulohkolle. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasvien kasvustosta ja sen kylvämistä. Monimuotoisuuskasveja koskeva ekojärjestelmä mahdollistaa peltoalalla tuottamattomien alojen säilyttämisen ja uusien muiden kuin pysyvien maisemapiirteiden perustamisen. Monimuotoisuuskasvien kasvuston saisi perustaa myös siten, että monimuotoisuuskasviseoksen lajit kylvetään kasvulohkolle erillisinä saarekkeina tai raitoina (kaistoina). Samalle alalle tukihakemuksessa ilmoitetuille niittykasveille ja peltolintukasveille voitaisiin myöntää tuki enintään kahtena perättäisenä vuonna. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin viljelymuistiinpanoihin kirjattavista asioista. Monimuotoisuuskasvin ja -kasviseoksen siemeniä olisi kylvettävä tasaisesti koko kasvulohkolle siten, että niistä muodostuu peittävä kasvusto. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasvien lannoittamisesta, muokkaamisesta ja kasvuston säilyttämisestä. Pykälän 5 momentissa säädettäisiin kasvinsuojeluaineiden käyttämisestä. Kasvinsuojeluaineita ei saisi käyttää koko kalenterivuotena. Kiellosta olisi mahdollista poiketa vaikeissa rikkakasvitilanteissa pesäketorjuntana tehtävänä ruiskutuksena. Pykälän 6 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasveja koskevan ekojärjestelmän vähimmäistasosta eli kansallisella lainsäädännöllä asetetuista vähimmäisvaatimuksista, jota ekojärjestelmän valinnee on noudatettava, jotta tuki voitaisiin maksaa. Pykälä vastaisi sisällöltään nykyisin voimassa olevaa asetusta lukuun ottamatta 3 momenttiin ehdotettua muutosta.
- 16 § Pykälässä säädettäisiin monimuotoisuuskasveiksi hyväksyttävistä kasveista. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasviksi hyväksyttävistä pölyttäjähönteis- ja maisemakasveista. Pykälän 3 ja 4 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasviksi hyväksyttävistä riistakasveista. Pykälän 5 ja 6 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasviksi hyväksyttävistä niittykasveista. Pykälän 7 ja 8 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasviksi hyväksyttävistä peltolintukasveista. Pykälän 9 momentin mukaan, jos tuenhakija hakee niittykasvien tai peltolintukasvien kasvuston perusteella monimuotoisuuskasveja koskevan ekojärjestelmän tukea kahtena vuonna peräkkäin, kasvusto on perustettava sellaisella 5 ja 7 momentissa tarkoitettujen kasvilajien siemenseoksella, jossa vähintään kaksi kasvilajia on monivuotisia. Pykälä vastaisi sisällöltään nykyisin voimassa olevaa asetusta.
- 17 § Asetuksen 17 §:ssä säädettäisiin rajoituksista ekojärjestelmätuen myöntämiselle. Luonnonhoitonurmia, viherlannoitusnurmia ja monimuotoisuuskasveja koskevien ekojärjestelmien tukea myönnettäisiin enintään 25 prosentille viljelijän eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:ssä tarkoitettua suorien tukien tukikelpoisesta alasta. Tukialueella C luonnonhoitonurmia koskevan ekojärjestelmän tukea myönnettäisiin enintään 10 prosentille edellä tarkoitettua suorien tukien tukikelpoisesta alasta. Pykälän sisältö vastaisi nykyisin voimassa olevaa asetusta.

18 § Pykälässä säädettäisiin ekojärjestelmien sitoumuskausista. Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 13 §:n 3 momentin mukaan tuenhakija sitoutuu ekojärjestelmän ehtojen noudattamiseen antamalla sitoumuksen. Ehdotetun pykälän mukaan tuenhakijan olisi sitouduttava noudattamaan 13–15 §:ssä tarkoitettujen ekojärjestelmien ehtoja kalenterivuoden ajaksi. Talviaikaista kasvipeitteisyyttä koskevan ekojärjestelmän ehtoja tuenhakijan olisi noudatettava kyseisen ekojärjestelmän ehtojen edellyttämän ajan. Pykälän sisältö vastaisi nykyisin voimassa olevaa asetusta.

19 § Asetuksen 19 §:ssä säädettäisiin ekojärjestelmien tukimääristä. Pykälän 1 momentin mukaan ekojärjestelmiin voidaan myöntää tukea enintään 86,0 miljoonaa euroa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ekojärjestelmien yksikkökohtaiset tukitasot. Luonnonhoitonurmien, viherlannoitusnurmien ja monimuotoisuuskasvien yksikkökohtaisiin tukitasoihin tulisi muutoksia verrattuna vuoden 2025 tukitasoihin. Muutokset tukitasoihin tehdään CAP-suunnitelman tavoitteiden edistämiseksi. Viherlannoitusnurmien yksikkökohtaista tukea korotettaisiin 80 eurosta 100 euroon. Viherlannoitusnurmia koskevassa toimenpiteessä CAP-suunnitelman mukaisia hehtaaritavoitteita ei ole saavutettu. Viherlannoitusnurmia koskeva toimenpide on aktiiviruoantuotantoon sopiva toimenpide ja viherlannoitus on järkevä ja monihyötyinen viljelymenetelmä. Yksikkökohtaista tukea on tarpeen nostaa toimenpiteeseen sitoutumisen kannustamiseksi. Monimuotoisuuskasvien yksikkökohtaista tukea alennettaisiin 270 eurosta 210 euroon. Monimuotoisuuskasvien hehtaaritavoitteet taas ovat ylittyneet toimeenpanovuosina 2023–2025 yli 50-prosenttisesti. Toimenpiteelle varattu vuotuiset määrärahat ovat siten ylittyneet merkittävästi. Suunniteltua merkittävästi suurempi menekki rajoittaa tukitason korottamista muissa ekojärjestelmän toimenpiteissä. Luonnonhoitonurmien tukitasa alennettaisiin 65 eurosta 55 euroon. Luonnonhoitonurmien toteuma on kasvanut vuosi vuodelta ja ylittänyt CAP-suunnitelman tavoitealan vuonna 2025.

Jäsenvaltion on ilmoitettava suunnitelma-asetuksen 102 artiklan 2 kohdan perusteella CAP-suunnitelmassa suunnitellut enimmäis- ja vähimmäisyksikkömäärät kullekin suoralle tuelle. Vuonna 2026 ekojärjestelmien suunnitellut vähimmäis- ja enimmäismäärät ovat seuraavat:

toimenpide	vähimmäismäärä euroa	enimmäismäärä euroa
talviaikainen kasvipeite	40	60
luonnonhoitonurmet	50	80
viherlannoitusnurmet	65	135
monimuotoisuuskasvit	210	270

Pykälässä säädettävää hehtaariohtaista tuen määrää tarkistetaan tarvittaessa myöhemmin, kun tukea hakeneiden tilojen ja pinta-alojen määrä sekä mahdollisesti tarvittavien tukijärjestelmien välisten rahansiirtojen tarve vuonna 2026 on selvillä.

20 § Asetuksen 20 §:ssä säädettäisiin voimaantulosta. Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 26.1.2026.

21 § Asetuksen 21 §:ssä säädettäisiin siirtymäsäännöksistä. Pykälän 1 momentin mukaan 10 §:n mukaan nuorelta viljelijältä edellytettävää ammattitaitoa ei vaadittaisi

viljelijältä, joka on saanut nuoren viljelijän tukea ennen 1.1.2023. Pykälän 2 momentin mukaan, jos tuenhakija on vuonna 2023 täyttänyt vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista annetun valtioneuvoston asetuksen (126/2023) 10 §:n 2 momentissa tarkoitetun ammattitaitovaatimuksen, hänen katsottaisiin täyttävän sen myös vuonna 2026.

5. Taloudelliset vaikutukset

Perustulotuki, uudelleenjakotulotuki, nuorten viljelijöiden tulotuki ja ekojärjestelmätuki ovat kokonaan Euroopan unionin rahoittamia tukia. Perustulotuesta, uudelleenjakotulotuesta, nuorten viljelijöiden tulotuesta ja ekojärjestelmätuesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.41 (EU-tulotuki ja EU-markkinatuki). Vuoden 2026 valtion talousarvion kyseisen momentin määräraha on 526,200 miljoonaa euroa. Momentin määrärahasta käytetään vuonna 2026 perustulotukea varten enintään noin 297,9 miljoonaa euroa, uudelleenjakotulotukea varten enintään noin 26,3 miljoonaa euroa, nuorten viljelijöiden tulotukea varten enintään noin 13,1 miljoonaa euroa ja ekojärjestelmätukea varten enintään noin 86 miljoonaa euroa eli yhteensä noin 423,3 miljoonaa euroa. Vastaavat Euroopan unionilta saatavat tulot tuloutetaan momentille 12.30.01 (EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot).

6. Lausuntopalaute

Asetusehdotus oli lausuntokierroksella 15.10.-5.12.2025. Asetusehdotuksesta annettiin seitsemän lausuntoa. Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Luonnonvarakeskus, Ruokavirasto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f. ja Suomen luonnonsuojeluliitto.

Ruokaviraston lausunnon perusteella tarkennettiin 3 §:n 3 momenttia aktiiviviljelijältä vaadittavien asiakirjatodisteiden osalta. Ympäristöministeriön lausunnon perusteella 14 §:n 3 momenttia muutettiin siten, että viherlannoitusnurmien päättämisaikaa aikaistettiin kahdella viikolla silloin, kun toisen ja kolmannen vuoden viherlannoitusnurmen jälkeen kylvetään syyskylvöisiä kasveja. Vastaava muutos tehtiin yhdenvertaisuuden vuoksi myös 13 §:n 3 momenttiin.

Luonnonvarakeskus piti asetusehdotusta perusteltuna. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry ja Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f. pitivät ekojärjestelmän talviaikaiseen kasvipeitteisyyden tukeen sisältyvän aikavälin lyhentämistä huhtikuun puolivälistä maaliskuun loppuun erittäin kannatettavana ja hyvänä muutoksena. Lisäksi Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f. piti hyvänä ehdotettua muutosta, jonka mukaan kasvinsuojeluaineita ei saisi käyttää koko kalenterivuoden aikana lukuun ottamatta kasvuston päättämistä ja torjunta-aineiden käyttöä vaikeissa rikkakasvitilanteissa pesäketorjuntana tehtävänä ruiskutuksena. Suomen luonnonsuojeluliitto puolestaan ei pitänyt edellä mainittu muutosta kannatettavana, koska aikaisemmin kasvinsuojeluaineita on saanut käyttää vain kasvuston päättämiseen, eli muutos avaa nykyistä laajemmat mahdollisuudet käyttää ympäristölle haitallisia torjunta-aineita. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin, koska muutoksella voidaan ehkäistä haitallisten vieraslajien leviämistä ja välttää siten vielä suurempi torjunta-aineiden ruiskutustarve. Lisäksi kasvinsuojeluaineiden käytöstä ja siihen liittyvästä työstä tulee kustannuksia, mikä myös rajoittaa niiden käyttöä.

Suomen luonnonsuojeluliitto suhtautui lausunnossaan erittäin varauksella talviaikaisen kasvipeitteen keston lyhentämiseen. Jos muutos tehdään, on tärkeää kerätä tietoa sen ympäristövaikutuksista ja palauttaa peitteisyyden kesto viipymättä, jos kokonaisympäristövaikutukset eivät ole positiivisia. On olennaista, että muutoksen vaikutukset tuen hakemisen suosioon selvitetään. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin. Talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän toimenpiteen lähtökohdasta oleellista on, että talviaikaisella kasvipeitteellä ehkäistään syksyn sateiden ja kevään sulamisvesien aiheuttamaa pintavaluntaa. Tavoitteena on siis pitää kasvipeite käytännössä siihen saakka, että lumi ja jää ovat sulaneet ja kylvötoihin lähteminen on kevään olosuhteiden kannalta mahdollista ja järkevää. Oikea-aikainen kevätkylvö mahdollistaa uuden kasvipeitteen. Toimenpiteen tavoitteiden lähtökohdasta on tärkeää, ettei liian myöhäinen päivämäärä rajoittaisi toimenpiteeseen osallistumista. Jos viljelijät kokevat, että ehdot rajoittavat liiaksi toimintaa, ei kannustetta kasvipeitteisyyden säilyttämiselle ole ja maat muokataan jo syksyllä. Toimenpiteen pinta-alan kehitystä seurataan tarkasti. Toimenpide on ollut erittäin suosittu ja kattanut lähes 80 prosenttia peltoalasta.

Valtiovarainministeriöllä ei ollut lausuttavaa asetusehdotuksesta.

7. Laintarkastus

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa asian kiireellisyyden vuoksi.

8. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Asetus olisi tarkoitettu tulemaan voimaan 26.1.2026.

Asetuksen 21 §:ssä säädettäisiin siirtymäsäännöksistä. Pykälän 1 momentin mukaan 10 §:n mukaan nuorelta viljelijältä edellytettävää ammattitaitoa ei vaadittaisi viljelijältä, joka on saanut nuoren viljelijän tukea ennen 1.1.2023. Pykälän 2 momentin mukaan, jos tuenhakija on vuonna 2023 täyttänyt vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista annetun valtioneuvoston asetuksen (126/2023) 10 §:n 2 momentissa tarkoitetun ammattitaitovaatimuksen, hänen katsottaisiin täyttävän sen myös vuonna 2026.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen vuodelta 2026 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista.